

Anna Wolff-Powęska

A bliźniego swego...

KOŚCIOŁY W NIEMCZECH
WOBEC
„PROBLEMU ŻYDOWSKIEGO”

INSTYTUT ZACHODNI 2003

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział I. U źródeł antyżydowskich uprzedzeń	17
Żyd bogobójca	22
Naród wybrany, naród potępiony	31
Żyd pasożyt i lichwiarz	40
Żyd dzieciobójca	47
Ecclesia i Synagoga – dwie „siostry” w ikonografii chrześcijańskiej	50
Instytucjonalizacja wrogości	55
Rozdział II. Na niemieckiej ziemi	77
Początki sąsiedztwa	77
Luter i Żydzi	84
Między kontrreformacją a emancypacją Żydów	94
Rozdział III. Niemieckie Kościoły wobec narodzin antysemityzmu	103
Duch epoki i jej uwarunkowania	103
Wiek rozumu	103
Mistyka Volku	107
Emancypacja Żydów	110
„Dobry” i „zły” antysemityzm	118
Żydzi jako problem dla Kościołów protestanckich	129
Żydzi jako problem dla Kościoła katolickiego	144
Kościół katolicki wobec nowych wyzwań	144
Przejawy katolickiego antysemityzmu w Rzeszy Niemieckiej	150
Polityczny katolicyzm	172
Austria – ulubiona córka Kościoła	176
Rozdział IV. Czas iluzji: 1918-1933	187
U progu republiki weimarskiej	187
Kościoły a państwo	195
Kościoły a Żydzi	211
Na równi pochyłej	227

Rozdział V. Czas próby: 1933-1945	235
„Legalizacja” przemocy	235
Między ugodą a konfrontacją	246
Kościoły wobec „ostatecznego rozwiązania”	259
1933-1935	259
1935-1938	295
1938-1945	320
Rozdział VI. Czas refleksji: po 1945	357
Między prawdą a sumieniem	357
Causus specjalny – ewangelicy i żydzi w NRD	387
Auschwitz jako wyzwanie	390
Wykaz źródeł i literatury	407
Summary	447
Zusammenfassung	455